

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Komission tiedonanto Tavoitteena osallisuutta edistävä Eurooppa”

(2000/C 317/15)

ALUEIDEN KOMITEA, joka

ottaa huomioon komission tiedonannon ”Tavoitteena osallisuutta edistävä Eurooppa” KOM(2000) 79 lopullinen,

ottaa huomioon työvaliokuntansa 2. kesäkuuta 1999 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 265 artiklan viidennen kohdan nojalla tekemän päätöksen laatia aiheesta lausunto, ja antaa lausunnon valmistelu valiokunta 5:n ”sosiaalipolitiikka, kansanterveys, kuluttajansuoja, tutkimus, matkailu” tehtäväksi,

ottaa huomioon valiokunta 5:n huhtikuun 18.päivänä 2000 hyväksymän lausuntoluonnoksen Cdr 84/2000 rev., jonka esittelijä oli Joan Hanham, UK/PPE,

katsoo, että tiedonanto on osoitettu Lissabonissa järjestettävälle ylimääräiselle Eurooppa-neuvoston kokoukselle,

katsoo, että tiedonanto on yksi kolmesta tiedonannosta, joissa käsitellään sosiaalisen syrjäytymisen torjuntaa, yhteiskunnallisen kehityksen ja työllisyyden tulevaisuudennäkymiä ja korostetaan tulevia toimia, joilla pyritään parantamaan unionin kilpailukykyä ja yhtenäisyyttä,

hyväksyi 14. ja 15. kesäkuuta 2000 pitämässään 34. täysistunnossa (kesäkuun 14. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon.

1. ilmaisee tyytyväisyytensä tiedonantoon ja siinä esitettyyn aloitteeseen, jonka tavoitteena on tukea talouselämän ja yhteiskunnan muuttamista ihmisten osallisuutta edistäviksi. Tiedonanto on vastaus parlamentin, kansalaisjärjestöjen, työmarkkinaosapuolten sekä alue- ja paikallisviranomaisten voimakkaisiin odotuksiin.
 - työnantajina
 - paikallisen informaation ja tutkimustiedon tarjoajina.
2. arvostaa sitä, että komissio tiedonannossaan toteaa sosiaalisen syrjäytymisen torjunnan kuuluvan ensisijaisesti jäsenvaltioille ja niiden keskus-, alue- ja paikallisviranomaisten vastuun piiriin.
3. korostaa paikallis- ja aluehallinnon merkitystä näiden tavoitteiden saavuttamiseen tähtäävän politiikan toteuttamisessa paikallis- ja alueviranomaisten toimiessa
 - yhteisöjen johtajina ja avaintoimijoina paikalliseen uudistamiseen tähtäävissä kumppanuuksissa, jotka kokoavat yhteen terveyden edistämisen ja rikollisuuden torjumisen paikallistasolla toimivat julkiset elimet ja virastot sekä yhteisön piirissä toimivat ja vapaaehtoisryhmät
 - yhteisön kaikille jäsenille tarjottavien palvelujen toimittajina ja mahdollistajina
 - talouden ja työllisyyden edistäjinä
4. on yhtä mieltä siitä, että sosiaalinen syrjäytyminen on moniulotteinen ilmiö (tiedonannon kohta 2.2), joka ulottuu työttömyysongelmaa ja työmarkkinoille pääsyä laajemmalle ja kattaa koulutuksen (tietotekniikan hyödyntämistaito sekä luku- ja kirjoitustaito mukaan luettuina), terveydenhoidon, ympäristönäkökohdat, asumisen, kulttuurin sekä oikeuksien ja perhe-etuksien hyödyntämisen. Paikallis- ja alueviranomaiset toimivat aktiivisesti kaikilla edellä mainituilla aloilla usein yhteistyössä muiden julkisten elinten ja virastojen sekä yhteisöjen ja vapaaehtoisryhmien kanssa.
5. on samaa mieltä siitä, että sosiaalisen syrjäytymisen torjuntaan tähtäävän politiikan tavoitteena tulisi olla kaikkien kansalaisten yhtäläiset mahdollisuudet (kohta 2.2). Komitea korostaa kuitenkin, että tavoitteeksi tulisi asettaa laadukkaiden palvelujen yhtäläinen saataavuus.
6. kannattaa tavoitetta avata tietoyhteiskunnan portit kaikille ja painottaa, että paikallis- ja alueviranomaisilla on oma roolinsa varmistettaessa, että palvelut ovat yhteisön

- kaikkien ryhmien saatavilla. Lisäksi paikallis- ja alueviranomaisten tulee tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntämällä luoda yleiskuva alueella tarjolla olevista palveluista, ja siten tehostaa yhteydenpitoa kansalaisiin, helpottaa vapaa-ajan- ja kulttuuripalveluihin osallistumista, edistää kansalaisten aktiivisuutta ja varmistaa, että ihmiset voivat osallistua demokraattisiin prosesseihin.
7. pitää myönteisenä sitä, että tiedonannossa asetetaan haasteeksi sekä entistä paremman avun tarjoaminen syrjäytyneille tai niille, jotka ovat vaarassa syrjäytyä, että nykyistä aktiivisempi puuttuminen sosiaalista integroitumista haittaaviin rakenteellisiin esteisiin ja siten syrjäytyneiden määrän vähentäminen.
8. ilmaisee tyytyväisyytensä siihen, että tiedonannossa ja Lissabonin huippukokouksen päätelmissä painotetaan sosiaalisen osallisuuden edistämisen huomioon ottamista jäsenvaltioiden työllisyys-, koulutus-, terveys- ja asuntopolitiikassa.
9. kannattaa sitä, että kaikkien hallintotasojen (paikallis-, jäsenvaltio- ja unionin tason) politiikkojen vaikutus köyhyyteen ja sosiaaliseen syrjäytymiseen selvitetään niitä kehiteltäessä jo varhaisessa vaiheessa.
10. myöntää komission ehdottamien neljän laajan tavoitteen merkityksen. Tavoitteilla pyritään
- vahvistamaan EU:n toimintalinjoissa sosiaalista integroitumista koskevaa ennakoivaa lähestymistapaa ja ottamaan syrjäytymisen torjunta huomioon kaikessa EU:n toiminnassa
 - kehittämään yhteiset sosiaalista syrjäytymistä ja sen torjuntaa kuvaavat indikaattorit kehityslinjojen ja toiminnan analysoimiseksi ja seuraamiseksi
 - avaamaan tietoon perustuvan yhteiskunnan portit kaikille
 - edistämään kasvua ja hyödyntämään seuraavien kymmenen vuoden aikana odotettavissa oleva kasvu.
- Lisäksi komitea korostaa edellä mainittuihin tavoitteisiin liittyen
- jäsenvaltio- ja paikallistasolla tuotetun tiedon arviointiin soveltuviin jäsenvaltiokohtaisten, paikallisten ja alueellisten indikaattoreiden kehittämisen merkitystä euroopanlaajuisten vertailujen mahdollistamiseksi
 - yhteisten indikaattoreiden käytön ja tulkinnan kehittämisen merkitystä kaikilla tasoilla
 - sellaisen talouskasvun tärkeyttä, jossa otetaan huomioon ympäristö- ja sosiaalisille näkökohdille esitettävien vaatimusten mukaiset kestävä kehityksen periaatteet.
11. korostaa, että seuraavat tekijät helpottavat vertailukelpoisten indikaattoreiden kehittämistä jäsenvaltioissa:
- tiedon jakaminen kaikilla hallintotasoilla, niin paikallis-, alue-, jäsenvaltio- kuin unionin tasolla
 - monialaisten indikaattoreiden kehittäminen
 - paikallisten ja alueellisten (ja jäsenvaltiokohtaisten) indikaattoreiden kehittäminen
 - paikallis- ja alueviranomaisten osallistuminen aloitteen kehittämiseen (paikallis- ja alueviranomaisilla on arvokasta tietoa ja kokemusta sosiaalista syrjäytymistä ja sen torjuntaa koskevien yhteisten indikaattoreiden kehittämisestä ja niiden soveltuvuudesta paikallisiin- ja alueellisiin oloihin)
 - sellaisen osaamisen kehittäminen, jolla varmistetaan, että paikallis- ja alueviranomaiset sekä muut elimet ja ryhmät pystyvät tulkitsemaan ja hyödyntämään indikaattoreiden osoittamaa tietoa (vrt. viidennen puiteohjelman avaintoimintakokonaisuus "Tutkimushenkilökunnan mahdollisuuksien ja sosiaalitaloudellisen tietopohjan parantaminen").
- Komitea toivoo erityisesti, että komissio tarjoaisi paikallis- ja aluehallinnon edustajille mahdollisuuden osallistua virallisesti tämän aloitteen kehittämistä koskevaan neuvonpitoon.
12. toteaa, että vaikka työllistymisen tarjoaakin useimmille ulospääsyn sosiaalisesta syrjäytymisestä, tulisi niille, jotka eivät pysty toimimaan työmarkkinoilla, ja niille, jotka liikkuvat edestakaisin matalapalkkaisten töiden ja työttömyysjaksojen välillä, taata riittävä sosiaalinen suojele.
13. ilmaisee tyytyväisyytensä siihen, että tiedonannossa todetaan sosiaalista syrjäytymistä ilmenevän niin maaseutu- kuin kaupunkialueilla (kohta 2.3.4) ja suositaa, että tiedonannossa ilmaistaan selvästi, että EU:n ja jäsenvaltioiden neljän laaja-alaisen tavoitteen toteuttaminen koskee sekä maaseutu- että kaupunkialueita.
14. on yhtä mieltä siitä, että "syrjintä ja muukalaisviha voivat pahentaa erityisesti maahanmuuttajien sosiaalista syrjäytymistä" (kohta 2.2), ja suosittelee, että tiedonannossa viitattaisiin seuraaviin seikkoihin:
- kielivaikeudet sosiaalisen osallisuuden esteenä
 - laadukkaan terveydenhuollon, yleissivistävän ja ammatillisen koulutuksen ja sosiaalisen suojelun saataavuuden merkitys turvapaikanhakijoille ja pakolaisille

- tarve soveltaa tätä aloitetta turvapaikanhakijoihin ja pakolaisiin yhtenä yhteiskunnan ryhmistä.
15. on yhtä mieltä siitä, että aloitteen tulisi vahvistaa syrjäytymisen sukupuolinäkökohtien (kohta 5.2.1) huomioon ottamista, ja suosittelee, että tässä yhteydessä tiedonannossa viitattaisiin etenkin yksinhuoltajaperheiden erityistarpeisiin sekä rotuun, ikään, vammaisuuteen, uskontoon, vakaumukseen tai sukupuoliseen suuntautumiseen perustuvasta syrjinnästä johtuvaan syrjäytymiseen, ottaen huomioon 25. marraskuuta 1999 hyväksytyt syrjinnän torjuntatoimet. Jos perusoikeuskirja hyväksytään, siitä tulee syrjinnän tunnistamiseen parhaiten soveltuva juridinen väline.
16. on yhtä mieltä siitä, että nuorille on tarjottava mahdollisuudet perustaitojen hankkimiseen (kohta 4), mutta suosittelee, että tiedonannossa viitataan myös vanhusten tarpeisiin, jotka liittyvät tieto- ja viestintäteknologian lisäksi myös riittävään sosiaaliseen suojeluun ja terveydenhuoltoon. Alueiden komitean aiheesta ”Ikääntyvien ihmisten kansainvälinen vuosi 1999” antamassa lausunnossa CdR 442/98⁽¹⁾, jonka esittelijöinä toimivat Keymer ja Haijanen, kaivataan myönteistä suhtautumista ”aktiiviseen ikääntymiseen”. Siihen kuuluvat porrastetut ja joustavat, kokopäivätyöstä eläkkeelle siirtymistä helpottavat eläkejärjestelmät, laajapohjaiset joustavaa työllistämistä ja uudelleen koulutusta koskevat strategiat, elinikäinen oppiminen, tulotason säilyttäminen, asuminen, hoivatoimet, osallistuminen, syrjintää ehkäisevät keinot sekä ikääntyneiden osallistumismahdollisuuksia parantava ja myönteistä suhtautumista ikääntymiseen edistävä lähestymistapa sekä ikääntyneiden hyväksynnän ja sukupolvien keskinäisen solidaarisuuden edistäminen. Komitea toivoo, että alue- ja paikallisviranomaisten rooli kaikenikäisten kansalaisten tukemisessa tunnustetaan tässä yhteydessä.
- Alue- ja paikallisyhteisöt antavat toimiansa kautta eri sukupolville mahdollisuuden osallistua talous- ja yhteiskuntaelämään. Myös sukupolvien välisellä solidaarisuudella tulee olla oma sijansa.
17. ehdottaa, että hyvien käytänteiden tunnistamisen ja vaihtamisen helpottamiseksi
- kehitetään sosiaalisen syrjäytymisen torjunnassa hyviksi osoittautuneiden käytänteiden eurooppalainen tietokanta, joka sisältää jäsenvaltiokohtaisten, paikallisten ja alueellisten indikaattoreiden tietopankin
 - kuullaan alueiden komiteaa tämän tietokannan rakenteesta
 - hankitaan tietokantaa koottaessa tietoa ja tilastoja jäsenvaltioiden paikallis- ja alueviranomaisten yhdistyksiltä
 - sovelletaan avointa koordinoitimenetelmää yhdistämällä jäsenvaltiokohtaiset ja alueelliset politiikat tiettyjen tavoitteenasetteluiden sekä sellaisten toimenpiteiden avulla, joissa otetaan huomioon jäsenvaltiokohtaiset ja alueelliset erot, kuten Lissabonin huippukokouksen päätelmissä suositellaan.
18. toivoo, että paikallis- ja aluehallinto on edustettuna sosiaalista suojelua käsittelevässä korkean tason työryhmässä, joka osallistuu yhteisesti hyväksytyjen indikaattoreiden määrittämiseen.
19. kehottaa Euroopan komissiota ottamaan tässä lausunnossa esitetyt näkökohdat huomioon suunniteltaessa kyseiseen tiedonantoon ja Lissabonin huippukokoukseen pohjautuvia toimenpiteitä, toimintaohjelman laatiminen mukaan luettuna.
20. kehottaa neuvostoa ja parlamenttia toimimaan sen varmistamiseksi, että paikallis- ja alueviranomaisten rooli tällä politiikan alalla tunnustetaan asianmukaisesti.

(1) EYVL C 374, 23.12.1999, s. 36.

Bryssel 15. kesäkuuta 2000.

Alueiden komitean

puheenjohtaja

Jos CHABERT